

Historiallinen Aikakauskirja 1/2006

Historiallisen Aikakauskirjan uusi päätoimittaja Pirjo Markkola ottaa pääkirjoituksessaan ("Historiantutkimuksen ajankohtaisuus") esiin juhlavuodet, jotka osaltaan määrittävät tutkijoiden ja julkisuuden suhdetta. Vuonna 2006 kysyntää riittää etenkin Snellman-tutkijoilla, eduskuntatutkijoilla ja naisten poliittisten oikeuksien historian tuntijoilla. *Historiallisen Aikakauskirja* (1/2006) yhtenä teemana on Johan Vilhelm Snellman, kansakunnan käsikirjoittaja, joka muokkasi myös suomalaista sukupuolijärjestystä.

Marja Jalava analysoi sukupuolisuuden ja miehisyyden merkitystä Snellmanin ajattelussa. Snellman rakensi modernin kansalaisyhteiskunnan ja valtion rinnalla myös uutta kaksijakoista kansalaisuutta ("Kansakunnan miestä muokkaamassa").

Raimo Savolainen esittelee Snellmanin laajaa kirjallista tuotantoa artikkelissaan "J V. Snellman kansakunnan käsikirjoittajana". Juhlavuonna tuodaan näkyvästi esiin hänen elämäntyönsä kautta sivistyksen voima kansakunnan rakennustyössä. Snellman oli todellinen kansakunnan käsikirjoittaja, sillä hän julkaisi 12 000 sivua tekstejä kirjeenvaihdossa, lehtikirjoituksissa, lausunnoissa, luennoissa ja julkaisuissa.

Irma Sulkunen pohti virkaanastujaisesitelmässään 14.10.2005 historian totuudellisuutta. Historiantutkimuksen tulee muistuttaa niistä vaaroista, joita poliittisesti tarkoitushakuinen menneisyyden käyttö voi tuottaa ja nostaa samalla näkyviin niitä inhimillisen elämän unohdettuja jäsennostapoja, joiden tunnistaminen voi tarjota vaihtoehtoisia voimavaroja myös tulevaisuuteen.

Tässä numerossa käsitellään myös suomalaisten sotilaiden vaiheita maailmalla. Jussi Jalonen osoittaa artikkelissaan, että sadan vuoden takainen buurisota synnytti vapaaehtoisliikkeen, jonka myötä taisteluihin otti osaa joukko suomalaisia siirtolaisia. Keitä buurien riveissä taistelleet suomalaiset olivat, mikä oli heidän roolinsa sodan tapahtumissa ja missä valossa kotimaa heidät näki? Millaisen jäljen buurisota ja siinä taistelleiden vapaaehtoisten sankaritaru jättivät suomalaisten historialliseen muistiin? Näin kysymyksiin vastaa Jalonen artikkelissaan "Magersfonteinin miehet. Skandinaviska Kåren -komennuskunnan suomalaiset vapaaehtoiset buurisodassa 1899-1902".

Tuomas Hoppu analysoi suomalaisten lojaalisuutta Venäjään kohtaan ensimmäisen maailmansodan aikana. Yhdeksänkymmentä vuotta Venäjän alaisuudessa ennen helmikuun manifestia suomalaiset olivat tyytyväisiä

keisariinsa. Helmikuun manifesti 1899 aiheutti vakavan särön suhteisiin, mutta välikirje ei vielä ollut lopullinen. Ensimmäinen maailmansota tarjosi uuden mahdollisuuden palata autonomian aikaiseen rinnakkaiseloon. Se oli mahdollisuus, joka kuitenkin jäi käyttämättä, Hoppu toteaa artikkelissaan ”Lojaalisuus Venäjää kohtaan ensimmäisen maailmansodan aikana”.

Numeron kolumnisti on kirjailija Sirpa Kähkönen. Hän pohtii naisten ja lasten jatkosotaa, oliko se erillistä vai yhteistä?
)